Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella
WYMAGANIA EDUKACYJNE - **Geografia**
KLASA: **II**
rok szkolny **2026/2027**
nauczyciel **Elżbieta Kacprzak**

Podręcznik: Geagrafia klasa 5 SP, WSiP

Dział I: Mapa

1. Ocena dopuszczająca:
   Uczeń:
   a) definiuje pojęcia: geografia, środowisko przyrodnicze i geograficzne, legenda mapy, wysokość względna i bezwzględna
   b) wymienia sfery ziemskie
   c) wskazuje na mapie półkule północną i południową, wschodnią i zachodnią
   d) wymienia elementy legendy na mapie.
   e) wskazuje na mapie poziomice;
   f) nazywa główne kierunki geograficzne
   g) wymienia kontynenty i oceany świata;
   h) wymienia jakie mogą być na Ziemi formy ukształtowania powierzchni;
   i) wymienia nazwiska wielkich odkrywców

2. Ocena dostateczna:
   Uczeń:
   a) definiuje elementy środowiska przyrodniczego;
   b) podaje źródła wiedzy geograficznej
   c) wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe
   d) nazywa elementy mapy;
   e) wskazuje i nazywa umieszczone na mapie znaki z legendy;
   f) wymienia elementy krajobrazu
   g) oblicza wysokość względną z podanych informacji;
   h) odczytuje wartości poziomic;
   i) wskazuje na mapie główne kierunki geograficzne
   j) wskazuje na mapie kontynenty i oceany świata;
   k) określa czym są formy ukształtowania powierzchni

3. Ocena dobra:
   Uczeń:
   a) wymienia elementy środowiska przyrodniczego
   b) definiuje pojęcia: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe
   c) stosuje legendę mapy do odczytywania informacji;
   d) wyjaśnia, do czego służy skala mapy;
   e) rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski
   f) odczytuje wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego
   g) orientuje mapę okolic szkoły;
   h) wskazuje w terenie główne kierunki geograficzne na podstawie mapy
   i) omawia położenie kontynentów i oceanów na mapie i względem siebie;
   j) wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni

4. Ocena bardzo dobra:
Uczeń:
   a) wybiera z podanych i przyporządkowuje elementy środowiska przyrodniczego
   b) definiuje pojęcia: długość i szerokość geograficzną;

c) opisuje cechy południków i równoleżników;
d) odczytuje położenie punktów na mapie
e) korzystając ze skali mapy oblicza odległości między wybranymi obiektami;
f) korzystając ze znaków umownych, odczytuje informację z mapy fizycznej Polski
g) odczytuje wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego i obliczyć wysokość względną wzniesienia;
h) określa, na podstawie rysunku poziomicowego stromość stoku
i) wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni na poszczególnych kontynentach;
j) określa trasy pierwszych wypraw geograficznych

5. Ocena celująca:
Uczeń:
a) podaje powiązania między elementami środowiska przyrodniczego i geograficznego
b) odczytuje położenie obszaru;
c) opracowuje trasę podróży, uwzględniając współrzędne geograficzne
d) charakteryzuje dany obszar, wykorzystując użyte w legendzie znaki umowne;
e) wykonuje pomiary na mapie i przelicza je, wykorzystując skalę;
f) korzystając ze znaków umownych, odczytuje informację z map tematycznych Polski
g) omawia ukształtowanie powierzchni na podstawie rysunku poziomicowego;
h) porównuje elementy przedstawione na mapie z elementami zaobserwowanymi w terenie
i) wskazujei nazwa wielkie krainy geograficzne dla poszczególnych kontynentów;
j) wskazuje granice między kontynentami;
k) porównuje ukształtowanie kontynentów między sobą

Dział II: Krajobrazy Polski

1. Ocena dopuszczająca:
Uczeń:

a) wyjaśnia znaczenie terminu krajobraz
b) wymienia składniki krajobrazu
c) wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy
d) wymienia pasy rzeźby terenu Polski
e) wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie
f) wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego
g) wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim
h) wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego
i) wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie
j) odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim
k) wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką
l) wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką
m) wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej
n) podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy
o) określa położenie Warszawy na mapie Polski
p) wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy
q) wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską
r) wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej
s) wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską
t) wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej
u) określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
v) podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej
w) podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej
x) określa na podstawie mapy położenie Tatr
y) wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie

2. Ocena dostateczna:

Uczeń:

a) podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym
b) określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski
c) przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji
d) omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego
e) wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego
f) przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej
g) wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej
h) opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego
i) wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej
j) przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej
k) omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji
l) wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
m) wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr
n) wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego
o) omawia cechy pogody w górach
p) wymienia atrakcje turystyczne Tatr

3. Ocena dobra:

Uczeń:

a) charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce
b) opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu
c) opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz
d) przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim
e) opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego
f) przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy
g) omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej
h) przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy
i) omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej
j) charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej
k) omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych
l) charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej
m) charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
n) opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach
o) opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala

4. Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

a) dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania
b) porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach
c) wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne
d) wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie
e) wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim
f) charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej
g) opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy
h) omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki
i) opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej
j) opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej

k) charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd
l) przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich
m) opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr

5. Ocena celująca:
Uczeń:

a) proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy
b) prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły
c) przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy
d) analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej
e) planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie
f) przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka
g) analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej
h) przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd
i) wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr

Dział III: Krajobrazy świata

1. Ocena dopuszczająca:
Uczeń:

a) wyjaśnia znaczenie terminu pogoda
b) wymienia składniki pogody
c) wyjaśnia znaczenie terminu klimat
d) wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi
e) wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi
f) wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej
g) podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji
h) rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych
i) wyjaśnia znaczenie terminów: sawanna, step
j) wskazuje na mapie strefy sawann i stepów
k) wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów
l) wyjaśnia znaczenie terminu pustynia
m) wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych
n) rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych
o) wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich
p) wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym
q) rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej
r) wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej
s) wyjaśnia znaczenie terminów: tajga, tundra, wieloletnia zmarzlina
t) wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry
u) rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry
v) wskazuje na mapie Himalaje
w) wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt

2. Ocena dostateczna:
Uczeń:

a) wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem
b) odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu
c) wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej

d) omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych
e) omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej
f) wyjaśnia znaczenie terminów: preria, pampa
g) omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów
h) opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych
i) wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego
j) wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego
k) wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry
l) wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje
m) charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach
n) opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach

3. Ocena dobra:
Uczeń:
a) wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza
b) wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów
c) porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym
d) wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych
e) przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej
f) charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego
g) charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów
h) omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych
i) omawia rzeźbę terenu pustyń gorących
j) omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego
k) charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry
l) charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach

4. Ocena bardzo dobra:
Uczeń:
a) oblicza średnią roczną temperaturę powietrza
b) oblicza różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku
c) oblicza roczną sumę opadów
d) prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych
e) porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów
f) omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych
g) prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej
h) porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry
i) analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności

5. Ocena celująca:
Uczeń:
a) przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych
b) omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi
c) porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt
d) analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu

e) przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych
f) opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej
g) porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach